

NOWY • NOWAK

(Tadeusz)

Tadeusz Nowak - szkic do Portretu - Hosi / Krakówi DKOŁOŚCI Stanisław Bai 1911.

NOWY • NOWAK

(Tadeusz)

PRACE
NAUKOWE

UNIWERSYTETU
ŚLĄSKIEGO
W KATOWICACH

NR 3517

N O W Y • N O W A K

(Tadeusz)

Zbiór szkiców z reprodukcjami obrazów Stanisława Baja

Pod redakcją
Józefa Olejniczaka i Ryszarda Knapka

Redaktor serii: Historia Literatury Polskiej
Marek Piechota

Recenzent
Tomasz Mizerkiewicz

Spis treści

Nie wiem nie wiem o ...

Marta Olejniczak

Lektura naiwna (?) 9

Tak się nie kocha Tak się wódkę pije...

Stanisław Balbus

Tadeusza Nowaka psalmy miłosne 27

Kalina Jaglarz

Ciało psalmu. Narzędzie w stanie łaski.

(O poezji Tadeusza Nowaka) 47

Magdalena Łopata

Kruche koło. Rzecz o micie w poezji Tadeusza Nowaka 65

Paweł Tański

Istność. Uwagi o miłości w wierszach Tadeusza Nowaka 79

Bo się ci ludzie urodzili w tańcu...

Andrzej Kotliński

„Taniec chłopski” według Tadeusza Nowaka. O wierszu Ludzie ... 99

Joanna Sapa

Genologiczna wielopostaciowość, strukturalna jedność. Rozważania

wokół Psalmu balladowego Tadeusza Nowaka 125

Iwona Wieczorek-Bartkowiak

Opowieści spod igły. Tekstura Półbaśni Tadeusza Nowaka 145

Kamila Kołodziejczyk
„Oj plecie się czasem człowiekowi, plecie...” 159

Dalekie wszystko coraz dalsze...

Dorota Siwor
„A gdy żebrakiem, gdy poetą będziesz...” – o Wniebogłosach,
kulturze ludowej i słowie 167

Józef Maria Ruszar
*Realia ekonomiczne jako realistyczne alibi dla świata przedsta-
wionego w powieści Tadeusza Nowaka Wniebogłosy* 189

Widziałem tych proroków

Szli brzegiem nieba...

Józef Olejniczak
Daty i rana. Tadeusz Nowak 211

Agnieszka Smolińska
*Gdzie mieszka życie, a gdzie śmierć? Uwagi o symbolice
drzew w powieści Tadeusza Nowaka A jak królem,
a jak katem będziesz* 229

Karolina Wieliczko-Paluch
*Diament i antracyt – twórczość Tadeusza Nowaka
i Stanisława Piętaka. Rozpoznanie wstępne* 237

Spis ilustracji 249

Summary 251

Indeks osób 257

Spis ilustracji

- Stanisław Baj: *Rzeka Bóg*.
Olej na płótnie, 100 × 120 cm, 2014 r. (fragment) 7
- Stanisław Baj: *Rzeka Bóg*.
Olej na płótnie, 130 × 200 cm, 2009 r. (fragment) 25
- Stanisław Baj: *Rzeka Bóg*.
Olej na płótnie, 100 × 120 cm, 2014 r. (fragment) 97
- Stanisław Baj: *Rzeka Bóg*.
Olej na płótnie, 100 × 120 cm, 2015 r. (fragment) 165
- Stanisław Baj: *Rzeka Bóg*.
Olej na płótnie, 150 × 100 cm, 2014 r. (fragment) 209
- Na okładce wykorzystano obraz Stanisława Baja:
Portret poety Tadeusza Nowaka. Olej na płótnie, 92 × 116 cm, 1991 r.

Summary

The first jointly published monograph of the works of Tadeusz Nowak is an attempt at interpreting the poet's *oeuvre* anew – in new contexts and with the application of the languages of description and interpretation which emerged in the humanities of the last decades. However, it is also an attempt at a holistic overview of this *oeuvre*, which inspires both the researchers of literature as well as painters (hence the volume features reproductions of the paintings of Stanisław Baj and the cover features the portrait of the poet painted by the former), bards (the disk which supplements the book features songs written to Nowak's poems performed by Jacek Telus and Kalina Jaglarz) as well as the friends of the poet (Stanisław Balbus, Stanisław Baj).

The monograph is opened by Marta Olejniczak's essay *Lektura naiwna* (?), in which the author asks from the perspective of the youngest generation of readers (and researchers) of Nowak the basic questions about the senses of the poetry of Nowak and about the mystery contained in his poems. Finally, as if following the trail of one of the psalms of the poet, he makes a sincere confession: "I do not know, I do not understand", which opens new surprising gateways to the interpretation of this poetry.

Stanisław Balbus – the author of the most serious monograph of Nowak's works; his friend of many years and after his death also the partner of Nowak's widow – in the essay *Tadeusza Nowaka psalmy miłosne* interprets

the works of the author of *Obcoplemienna ballada* which were dedicated to his wife. The tone of the essay is a personal one, which does not prevent Balbus from demonstrating the most crucial features of Nowak's poetics and imagination – an imagination which is derived from the tradition of folk devotion, the Old Testament tradition and the existential experience of love, suffering and dying.

The interpretation of Nowak's works which is put forward in the essay *Ciało psalmu. Narzędzie w stanie łaski (O poezji Tadeusza Nowaka)* by Kalina Jaglarz proceeds along the path of the experience of corporal pain and heroic pursuit of the state of complete reconciliation with nature. The essay has the nature of a personal confession which does not respect the traditional rules of a scholarly dissertation. In this “grainy” essay, which pursues essential aphoristicality, the author reaches out for interpretative tools and context developed in the circle of the “new humanities”. The result is a surprising one – for example, the author indicates that Nowak's employment of the psalm genre has a profoundly spiritual nature. She also perceives the poetry of the author of *Dwunastu* among the works of the most important Modernist poets, e.g. Rainer Maria Rilke.

In the article entitled *Krucze koło. Rzecz o micie w poezji Tadeusza Nowaka* Magdalena Łopata engages the problems which are strongly marked in the research in the works of the author of *Prorok* – the functioning of the myth. However, in the essay the “mythicality” of Nowak's poetry is perceived through the perspective of Gilbert Durand's poetics of the imagination and – the following is a pioneering insight – of post-secular theory, especially the theory inspired by the works of Agata Bielik-Robson. Although the text has the ambition of a mini-monograph of the poetical works of Nowak, the author achieves this “mini-monographical” effect by analysing two works which are almost thirty years apart – *Propozycja słowiańska* (1959) and *Psalm mleczny* (1988).

In the article entitled *Istność. Uwagi o miłości w wierszach Tadeusza Nowaka* Paweł Tański puts forward an interpretation of the erotic themes in the poetry of the author of *Psalmy* by means of the language of ecocriticism. Therefore he sees the subject/the lyrical I as an individual who pursues the “original order”, an individual motivated by love, united with nature, unperceiving evil and suffering in the world.

In the essay entitled „*Taniec chłopski*” według Tadeusza Nowaka. *O wierszu LUDZIE* Andrzej Kotliński interprets Nowak’s poem *Ludzie* in a detailed and multi-contextual manner. He focuses his interpretation on the theme of dance which is crucial for the work. It is a peculiar dance – a peasant’s dance which contains folk primordially, pre-Christian and early Christian symbols as well as erotic connotations. For this interpretation the most important tradition of Nowak’s poetic imagination and of the poetics of his poems turns out to be Bolesław Leśmian’s poetry. The author of the essay also points out the importance of painting-related contexts – Peter Breughel, Peter Paul Rubens, John Ruskin, Józef Chełmoński and Mikalojus Konstantinas Čiurlionis.

In the article entitled *Genologiczna wielopostaciowość, strukturalna jedność. Rozważania wokół PSALMU BALLADOWEGO Tadeusza Nowaka* Joanna Sapa, who interprets *Psalm balladowy*, focuses on its genological construction (psalm – ballad). In her interpretation she employs Ireneusz Opacki’s genological theory, and especially the category (which is a part of this theory) of “postać gatunkowa” [“genre-related form”] and indicates the dynamics of the literary genre as the most important element of the development of the historic-literary process. The author of the essay also takes into account the psalmic tradition adopted from the Biblical tradition, which directs Nowak’s poem toward the root of the Polish folk tradition. This aspect links the poetry of the author of *Diabły* also with Mickiewiczian tradition, similarly as the “balladness” of the poem which is interpreted in the article.

In the essay entitled *Opowieści spod igły. Tekstura PÓŁBAŚNI Tadeusza Nowaka* Iwona Wieczorek-Bartkowiak attempts to analyse the structure of the text of *Półbaśnie*. She refers methodology-wise to the “arachnology” suggested by an American researcher of literature, Nancy K. Miller, which may be surprising, for in its assumption “arachnology” was an attempt at seizing the variability of the text written by women. In the *Półbaśnie* Nowak – concludes the author of the essay – resolves in a surprising way the opposition of spinning and weaving analysed by Miller. According to a tradition, the first activity belonged to the domain of women, and the second one to that of a man. A man who “wove”, “spun” the text – thus inscribes the “półbaśnie” [“semi-fables”] of Nowak’s *Jakubek* into

the tradition of folk yarn-spinning. However, these Jakubian “semi-fables” would not be there were it not for the presence of women, who earlier performed the work of spinners.

Kamila Kołodziejczyk’s article entitled „*Oj plecie się czasem człowiekowi, plecie...*”, in which she interprets one of the “semi-fables” – *Rzecz o bajdurzeniu* – corresponds with Iwona Wieczorek-Bartkowiak’s essay. Similarly as in the previous essay, the author indicates that Nowak’s prose is rooted in the tradition of folk yarn-spinning and the primordial folk imagination. However, in the conclusion of the interpretation of *Rzecz o bajdurzeniu* Kołodziejczyk points out that there occurs a reversal of the order adopted from this tradition. She states that: “it is in this way that Nowak demonstrates that also in the world which is presented by him, where fable is combined with reality, the people who keep their guard cannot express themselves in the way they would want to. It is so surprising: a demonstration of the noble motivation of the babblers with a simultaneous indication of their helplessness”. In spite of this – adds the author – the narrator of *Rzecz o bajdurzeniu* did not lose the ability to construct a vivid story about the predicament of an individual who confronts the mystery, transcendence, the inexpressible.

In the essay entitled „*A gdy żebrakiem, gdy poetą będziesz...*” – o *WNIEBOGŁOSACH, kulturze ludowej i słowie* Dorota Siwor discusses the final novel by Nowak which relates to the traditional of mendicant literature. The author of the essay reminds the reader that the inspiration for the novel was drawn from a collection of “old men’s songs” which were presented to the writer by Stanisław Balbus. In the essay the mendicant tradition constitutes a sort of a pretext to engage in polemics with the attitude of inscribing Nowak’s works to the current of rustic or peasants’ literature, which was a staple of criticism and literary research in the 1970s, and which the poet himself opposed in many statements. The interpretation of the *Wniebogłosy* which is put forward in the essay leads to conclusions of universal and multi-faceted meanings, meanings which transcend the patronising attitude to this tradition and to the actual peasants – an attitude which was associated with folk literature and the so-called current of peasant literature.

In the article entitled *Realia ekonomiczne jako realistyczne alibi dla świata przedstawionego w powieści Tadeusza Nowaka WNIEBOGŁOSY* Józef

Maria Ruszar interprets this novel from the perspective of the economic conditions of the mendicant community. She directs her attention to the precision of presentation of the economy which is the *de facto* basis (apart from wandering) of the mendicant's plight. When both interpretations of *Wniebogłosość* – those put forward by Siwor and by Ruszar – are read together, they reveal the multidimensionality and universality of this novel. These interpretations do not exclude each other but they are complementary to each other.

In the essay entitled *Daty i rana. Tadeusz Nowak* Józef Olejniczak indicates an aspect which has not been described in the works devoted to Nowak's *oeuvre*. He inscribes the novel *A jak królem, a jak katem będziesz* into the current of post-Shoah literature, indicating at the same time that the theme of the Shoah was featured also in the poetry of the author of *Psalm* (*Psalm betlejemski, Dialog*). The axis of interpretation is constituted by the analysis of the theme of the friendship of Peter and Moses featured in *A jak królem...* The title of Olejniczak's essay is an allusion to Jacques Derrida's book about Paul Celan, whereas methodology-wise the author is closest to Jean-Luc Nancy's concept about the presentation of the Holocaust (Auschwitz) in terms of "forbidden representation". In the conclusion to the essay Nowak's novel is referred to as a pioneering "traumatic realism novel" in Polish literature, whose theory was elaborated by Michael Rothberg.

The novel *A jak królem, a jak katem będziesz* is also discussed by Agnieszka Smolińska in the article entitled *Gdzie mieszka życie, a gdzie śmierć? Uwagi o symbolice drzew w powieści Tadeusza Nowaka A JAK KRÓLEM, A JAK KATEM BĘDZIESZ*. However, her analysis of the novel focuses on the interpretation of the symbolism of trees, which play an important role in the represented world of the novel (willows, aspen, apple-tree). The author indicates the oscillation between folkness and the universality of the "tree" symbolism in the novel. The willow tree and the aspen tree direct the reader toward the symbolic representation of death whereas the apple-tree relates to the Old Testament tradition of the tree which grows in the Garden of Eden and the associated folk tradition of love rituals.

The article by Karolina Wieliczko-Paluch entitled *Diament i antracyt – twórczość Tadeusza Nowaka i Stanisława Piętaka. Rozpoznanie wstępne* that concludes the volume is a "preliminary diagnosis/reconnaissance"

---

of the parallel between the works of Nowak and Stanisław Piętaś, although it is presented not from the point of view of the community of peasant background, generations, creative themes etc. which is frequently employed in literary criticism. The article intends to interpret the places which are common in the imagination of both writers.

Indeks osób

- Abramowicz Maciej 83
Andersen Hans Christian 146
Artaud Antoine 111
Arystoteles 66, 162
Asnyk Adam 126
- Bachelard Gaston 245
Bachtin Michaił 172
Baczyński Krzysztof Kamil 131
Balbus Stanisław 12, 13, 27, 28, 51, 55,
56, 67, 77, 80, 81, 93–95, 127, 128,
131, 137–139, 142, 167, 184, 186,
187, 212, 244, 246
Balthus (wł. Balthasar Klossowski de
Rola) 58
Bańkowski Andrzej 160
Baran Bogdan 58
Barańczak Stanisław 80
Barcz Anna 90
Barthes Roland 66, 150
- Bartmiński Jerzy 105
Bartoszyński Kazimierz 129
Bataille Georges 58, 61
Bednarek Magdalena 151
Bellmer Hans 57
Benedykt z Nursji 104
Benjamin Walter 58
Bereza Henryk 168
Bielawski Krzysztof 66
Bielik-Robson Agata 9, 65, 66, 71, 76
Błoński Jan 20, 71, 82, 111, 245
Bobbé I. 169
Bojarska Katarzyna 225, 226
Borkowska Ewa 182
Borowski Tadeusz 223
Breughel Peter 253
Browne Thomas 49
Brückner Aleksander 51
Brudnicki Jan Zdźisław 70, 132, 133,
135–139, 141, 179, 238

- Bryll Ernest 131
Buber Martin 56
Bukowski Andrzej 171
Bukowski Piotr 10
Burkot Stanisław 239
Buryła Sławomir 112, 217
Burzyńska Anna 146
Butler Augustin de 118
- Caruth Cathy 226
Celan Paul 220
Ceronetti Guido 47, 54
Chagall Marc 28
Chełmoński Józef 112, 119, 120
Chodźko Aleksander 138
Chrzastowska Bożena 130
Chwin Stefan 231
Cudak Romuald 131, 223
Cylkow Izaak 34, 36
Czechowicz Józef 65, 131, 238
Czerwińska Małgorzata 9
Czuchnowski Marian 245
- Čiurlionis Mikalojus Konstantinas
121
- Dąbrowski Stanisław 36, 130, 240,
243, 246
Delacroix Eugène Ferdinand Victor
118
Deleuze Gilles 52, 53, 60, 62, 63
Derrida Jacques 10, 220
Długosz Jan 192
Doktór Jan 222
Durand Gilbert 65, 76
- Durkheim Émile 206
Dziadek Adam 10, 62, 220, 221
Dzierzgowski Jan 22
- Eliade Mircea 66, 154, 206, 235
- Fiedorczuk Julia 83
Fita Stanisław 241
Flakowicz-Szczyrba Maria 112
Fleck Ludwik 150
Fornalczyk Feliks 237, 238
Forstner Dorothea 117
Foster Hal 226
Foucault Michel 58, 63
Frasik Józef Andrzej 239
Freud Sigmund 114, 222, 223, 226
- Genet Jean 54, 59
Gennep Arnold van 172
Gładziuk Nina 146
Głowiński Michał 18, 79, 129, 134
Goćkowski Janusz 172
Goethe Johann Wolfgang 140
Gołaszewska Maria 95
Gombrowicz Witold 156, 181–183
Gordon Ewa 34
Gosk Hanna 218
Grajewski Wincenty 11
Grechuta Marek 21, 100, 117
Grimm Jacob Ludwig Karl 146
Grimm Wilhelm Karl 146
Grochowski Piotr 173, 174, 176
Grünewald Matthias 49
Grzybowski Stanisław 172
Gutowski Wojciech 241

- Hartman Jan 66, 77
Hartman Goeffrey 220, 226
Hedemann Oskar 58
Hegel Georg Friedrich Wilhelm 222
Heidegger Martin 76
Herbert Zbigniew 123
Hertz Paweł 56
Heydel Magdalena 10
Hieronim, św. 130
Hillis Miller Joseph 22, 50
Hobbes Thomas 107
Hoffman Krzysztof 22, 50
Homer 192, 193
- Iwańska-Nowak Zofia 27, 42
- Jabés Edmond 49, 51, 52, 57
Jaeger Werner 66
Jan Kazimierz, król polski 106
Janicjus (wł. Klemens Janicki) 193
Jarnicki Paweł 150
Jarniewicz Jerzy 211
Jaroń Józef 95
Jarosz Krzysztof 61
Jarzyna Anita 90, 168, 239
Jasiński Bruno 112
Jaworski Stanisław 11
Jeleński Konstanty Aleksander 215
Jesienin Siergiej Aleksandrowicz 244, 245
Jung Karl Gustav 243
- Kafka Franz 50
Kallimach Filip 192
Kałuża Anna 80
- Kamińska Anna 70
Kania Ireneusz 56
Kaniewska Bogumiła 157
Karpiński Franciszek 133, 138
Karpowicz Tymoteusz 61
Kasprzysiak Stanisław 47
Kempnerówna Salomea 114
Kęder Cezary 152
Kierkegaard Søren 66
Kleiner Juliusz 137
Klonowic Sebastian Fabian 193
Klossowski Pierre 52, 53, 58, 60, 61, 63
Klüger Ruth 226
Kochanowski Jan 32, 33, 133, 193
Kolankiewicz Leszek 172
Kolberg Oskar 104
Konopnicka Maria 99, 170
Kopaliński Władysław 117, 136, 141
Kossak-Szczucka Zofia 193
Kowalczykówna Alina 140
Kowalski Piotr 102, 110, 111
Kruszyna Natalia 57
Krzyżanowski Julian 193
Kuczyńska-Koschany Katarzyna 112
Kułakowski Ignacy 140
Kuncewicz Piotr 126, 127, 238
Kupis Bogdan 30
Kuroń Jacek 216
Kwiatkowski Jerzy 109, 126, 127, 132, 135, 141, 243, 244
Kwietniewska Małgorzata 49
- Labuda Aleksander 11, 129
LaCapra Dominick 225, 226

- Lang Berel 211, 223
Lejeune Philippe 11
Lenartowicz Teofil 119
Leopardi Giacomo 47
Leśmian Bolesław 28, 32, 41, 42, 56,
60, 79, 104, 110, 134,
138–140, 157, 245
Levi Primo 223
Lewandowski Tomasz 157
Lewańska Ariadna 150
Lévi-Strauss Claude 66
Lichański Stefan 245
Lipszyc Adam 55
London Jack 47
Lubas-Bartoszyńska Regina 11
Lukian 49
Lurker Manfred 117
Luter Martin 48, 57
- Łagodzka Dorota 90
Łebkowska Anna 109
Łozińska Tamara 117
Łysak Tomasz 220, 225
Łysiak Waldemar 81
- M**
Mantegna Andrea 60
Mao Tse Tung 216
Marciszek Teresa 140
Markiewicz Henryk 128, 129
Markowski Michał Paweł 146
Marmuszewski Stanisław 171
Marszałek Edward 233
Merton Thomas 95
Metsys Quentin 199
Michał Anioł 106
Michałowska Teresa 193
Michnik Adam 215
Mickiewicz Adam 17, 103, 138, 140,
192, 205
Mikulska Partycja
Miller Nancy K. 146
Miłosz Czesław 48, 58, 76, 82,
130–132
Montaigne Michel de 61
Morawski Wojciech 199
Mrozowska Agata 160
Myśliwski Wiesław 157, 158, 168
- N**
Najder-Stefaniak Krystyna 95
Nancy Jean-Luc 49, 52, 53, 62, 64,
67, 221
Nawarecki Aleksander 152
Niemcewicz Julian Ursyn 138
Nowak Piotr 56
Nowak Tadeusz *passim*
Nowosielski Jerzy 90,
Nowosielski Krzysztof 155, 156, 158
Nussbaum Martha 9
Nyrkowski Stanisław 167
- O**
Ochab Maryna 54
Olechnowicz Emilia 49
Olejniczak Józef 218, 223, 227
Ong Walter Jackson 148, 151, 152
Onimus Jean 17, 18
Opacki Ireneusz 128, 129, 140, 142,
223
Ostaszewska Danuta 131
Otto Rudolf 30
Ożóg Jan Bolesław 239

- Pachciarek Paweł 117
Paclawski Jan 157
Pallasz Edward 29
Pascal Blaise 66
Paś Andrzej 95
Peabody Berkeley 152
Petrus-Szmigielska Elżbieta 240
Piątek Zdzisława 95
Pieszczachowicz Jan 183
Piętaś Stanisław 237–247
Pigoń Stanisław 158
Pilot Marian 168
Podraza-Kwiatkowska Maria 109
Polsakiewicz Zdzisław 169
Przedborska H. 183
Przerwa-Tetmajer Kazimierz 138
Przyboś Julian 101
Pustkowski Henryk 129, 130
Puzyna Konstanty 111
- Ratoń** Kazimierz 53
Ravasi Gianfranco 48, 54
Romaniuk Kazimierz 117
Rostworowski Marek 119
Rothberg Michael 226
Rousseau Jean-Jacques 107
Rozanow Wasilij 56
Rubens Peter Paul 118, 121
Rudnicka Marta 147
Ruskin John 118
- Sadzik Józef OJ 48, 54, 130–132
Sapa Joanna 34
Scholem Gershom 55
Schulz Bruno 182, 185, 186, 227
- Sebald Winfried Georg 49
Seneka 49
Sennett Richard 22
Sęp-Szarzyński Mikołaj 110
Simonides Dorota 233
Sliziński Jerzy 193
Smulski Jerzy 11
Sollers Phillipe 54, 59
Sowa Andrzej 169
Staff Leopold 138
Stala Marian 109
Steiner George 211
Stróżewski Władysław 94, 95
Stryjeńska Zofia 121
Sulima Roch 126–129, 145, 168, 169, 172
Szela Jakub 111–113, 180
Szmigielska Elżbieta zob. Petrus-Szmigielska Elżbieta
Sznajdel (wł. Sznajd) Jan 212
Szostkiewicz Adam 95
Szuster Marcin 211
Szymczak Mieczysław 115
- Świeściak** Alina 80
- Tański Paweł 81
Tatarkiewicz Anna 206
Tazbir Janusz 193
Tejrezjasz 16
Temistokles 49
Tenenbaum Natan 215, 216
Todorov Tzvetan 129, 130
Tokarczuk Olga 173
Trznadel Jacek 104

- Turner Victor 172
Turzyński Ryszard 117
Tuwim Julian 122
Tyburski Włodzimierz 95
Tynecka-Makowiecka Słowinia 129

Udziela Marian 200
Uniłowski Krzysztof 152

Vincenz Stanisław 215
Vyskovatjy Constantin 193

Walentyn Egipcjanin 47, 49
Walek Janusz 119
Weil Simone 57, 58
White Hayden 223
Wierusz-Kowalski Jan 154, 206
Wilczyński Grzegorz 53
Witkiewicz Stanisław Ignacy 182
Wittlin Józef 223, 227
Witwicki Stefan 138
Władysław IV, król polski 106
Władysław Warneńczyk, król polski
192, 193, 205
Wodnicki Adam 49, 57
Wójcik J. 170
Wójcik-Dudek Małgorzata 13, 245
Wyszyński Stefan 216

Zadura Bohdan 12
Zakrzewska Wanda 117
Zaniewicki Witold 114
Zawada Andrzej 156
Zawieyski Jerzy 216

Zegadłowicz Emil 138
Zgorzelski Czesław 129, 137, 138
Ziejka Franciszek 193
Ziębińska-Witek Anna 211
Ziółkowska Maria 234
Zumthor Paul 82–83

Žižek Slavoj 226

Żmigrodzki Piotr 152, 153
Żółkiewski Stanisław 138

Opracowanie indeksu:
Agata Koprowicz

Na okładce wykorzystano portret Tadeusza Nowaka autorstwa Stanisława Baja
Zdjęcie Tadeusza Nowaka pochodzi z prywatnego archiwum prof. Stanisława Balbusa

Redaktor: Jakub Dziewit
Projekt okładki: Agnieszka Lesz
Redaktor techniczny: Jakub Dziewit
Korektor: Magdalena Białek
Łamanie: Agnieszka Lesz

Copyright © 2016 by
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 0208-6336
ISBN 978-83-226-3002-0
(wersja drukowana)
ISBN 978-83-226-3003-7
(wersja elektroniczna)

Wydawca
Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego
ul. Bankowa 12B, 40-007 Katowice
www.wydawnictwo.us.edu.pl
e-mail: wydawus@us.edu.pl

Wydanie I. Ark. druk. 16,5. Ark. wyd. 14,0.
Papier Munken Print White 100 g, vol. 1.5 Cena kompletu (książka + CD) 30 zł (+ VAT)

Druk i oprawa: „TOTEM.COM.PL Sp. z o.o.” Sp.K.
ul. Jacewska 89, 88-100 Inowrocław

N O W Y • N O W A K (Tadeusz)

Zawartość płyty

1. *Psalm nie wiem*, słowa: Tadeusz Nowak, muzyka i wykonanie: Jacek Telus
2. *Psalm rajski*, słowa: Tadeusz Nowak, muzyka i wykonanie: Kalina Jaglarz
3. *Pacierz zakazany*, słowa: Tadeusz Nowak, recytacja: Ireneusz Ślusarski
4. *Psalm zawszony*, słowa: Tadeusz Nowak, muzyka i wykonanie: Jacek Telus
5. *Psalm suchotniczy*, słowa: Tadeusz Nowak, muzyka i wykonanie: Kalina Jaglarz
6. *Psalm o chorych nogach*, słowa: Tadeusz Nowak, recytacja: Ireneusz Ślusarski
7. *Pacierz prywatny*, słowa: Tadeusz Nowak, muzyka i wykonanie: Jacek Telus
8. *Psalm o Inianym polu*, słowa: Tadeusz Nowak, muzyka i wykonanie: Kalina Jaglarz
9. *Psalm uchylony*, słowa: Tadeusz Nowak, recytacja: Ireneusz Ślusarski
10. *Psalm o innym świecie*, słowa: Tadeusz Nowak, muzyka i wykonanie: Jacek Telus
11. *Psalm betlejemski*, słowa: Tadeusz Nowak, recytacja: Ireneusz Ślusarski
12. Stanisław Baj i Stanisław Balbus – wspomnienia o Tadeuszu Nowaku (22 października 2015 r. w restauracji „Atmosfera”, Katowice, ul. Kilińskiego 20)
13. Tadeusz Nowak recytuje *Psalm książęcy*
14. Tadeusz Nowak recytuje *Psalm przykuty do łoża*
15. Wspomnienie o Tadeuszu Nowaku wdowy po poecie – Zofii Nowakowej
16. Tadeusz Nowak recytuje *Psalm zaręczynowy*

NOWY • NOWAK (Tadeusz)

Zbiór szkiców z reprodukcjami obrazów Stanisława Baja
pod redakcją naukową Józefa Olejniczaka i Ryszarda Knapka

Tadeusz Nowak – ur. 11 listopada 1930 r. we wsi Sikorzyce pod Tarnowem w rodzinie chłopskiej, zm. 10 sierpnia 1991 r. w Skierniewicach. Studiował filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jako poeta zadebiutował w 1948 r. na łamach tygodnika „Wici”. Rok później – dzięki opiece prof. Kazimierza Wyki – publikuje w „Twórczości”, a w 1953 r. wydaje pierwszy zbiór wierszy *Uczę się mówić*. Jako jego drugi debiut uznaje się tom pod znamienym tytułem *Prorocy już odchodzą* (1956). Jako prozaik zadebiutował w 1962 r. zbiorem opowiadań *Przebudzenia*, zaś w roku 1966 wydał powieść *Takie większe wesele*. Sławę i popularność przyniosła mu powieść *A jak królem, a jak katem będziesz* (1968). Publikował równoległe książki poetyckie (*W jutrzni*, *Psalmy*, *Bielsze nad śnieg*, *Nowe psalmy*) i prozatorskie (*Diabły*, *Dwunasty*, *Prorok*, *Wniebogłosy*). Ostatnią jego książką wydaną przed śmiercią jest tomik *Pacierze i paciorki*. W 1999 r. opublikowane zostały jego dwie nieukończone powieści: *Jak w rozbitym lustrze* oraz *Jeszcze ich słyszę, widzę jeszcze*. Jest uznawany – obok m.in. Stanisława Piętaka i Wiesława Myśliwskiego – za jednego z najwybitniejszych przedstawicieli tzw. nurtu chłopskiego w literaturze polskiej. Do jego wierszy komponowali muzykę: Marek Grechuta, Przemysław Gintrowski i Grzegorz Turnau.

Pierwsza zbiorowa monografia twórczości Tadeusza Nowaka to próba odczytania tego dzieła na nowo – w nowych kontekstach oraz przy zastosowaniu języków opisu i interpretacji, jakie wyłoniły się w naukach humanistycznych ostatnich dekad. Ale jest to też próba całościowego oglądu tego dzieła, inspirującego zarówno badaczy literatury, jak i artystów. W tomie opublikowano reprodukcje malarstwa Stanisława Baja, a na okładce namalowany przez niego portret poety, zaś na dołączonej do książki płycie znaleźć można pieśni do wierszy Nowaka wykonywane przez Jacka Telusa i Kalinę Jaglarz, recytacje Ireneusza Ślusarskiego oraz wspomnienia wdowy i przyjaciół poety.

Więcej o książce

WYDAWNICTWO
UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO
KATOWICE 2016

CENA KOMPLETU | ISSN 0208-6336
(Książka + CD) | ISBN 978-83-226-3003-7
30 ZŁ (+VAT)

NOWY • NOWAK (Tadeusz)

